

SPIONS

Hatvanadik rész

Harangok, szellemcscák, Edít Piaf, pártalapítás

Something happened on the day he died
 Spirit rose a metre then stepped aside
 Somebody else took his place, and bravely cried
 (I'm a blackstar, I'm a star's star, I'm a blackstar)
 David Bowie: *Blackstar*¹

„És ez az, ahol a történet befejeződik és a halálaim elkezdődnek.” A SPIONS frontembere 1979. május 16-án, szerda délután 4 körül fejezte be a Sex Pistols megálmodójával és ex-menedzserével, Malcolm McLarennel történt tragikomikus megismerkedésének ismertetését.² Szótlanul ültünk a Rue Quencampoix-i búvóhelyét lágyan belengő szent füstben. Ő az asztalánál, a vesszőfonású széken, én a szemközti falnál, a sarokban elhelyezett szürke, Bauhaus stílusú fotelben. A kazettás magnóból David Bowie *Sons of the Silent Age* című dala³ szólt. „They never die, / they just go to sleep one day.” A szám végén a frontember felállt, az asztalán lévő antik kínai dobozból kulcsot vett ki és átnyújtotta. „Szerzem neked lakást. Elkísérlek, nagyon jó helyen van. Holnap találkozhatasz a tulajdonossal és megállapodhattok a feltételekben.”⁴ Akkor tudatosult bennem, hogy eddig nem is gondoltam arra, hol fogok lakni Párizsban. A dolgok már jó ideje maguktól történtek velem, a problémák maguktól keletkeztek és oldódtak meg, csak sodródtam extatikusan agonizálva az események áradatában. Mielőtt elindultunk, a frontember nagyon réginek látszó könyvet nyújtott át, Julius Evola *The Doctrine of Awakening*⁵ című művét. „Ajándék. Üdvözlünk a Szabad Világban”, mondta. Olyan fáradt voltam, hogy elfelejtettem megköszönni a lakást és a könyvet.

Taxival mentünk át a Szajna balpartjára (*Rive Gauche*). A Boulevard St. Michel és a Rue Saint-Séverin rövid meghosszabbodása, a Rue Francisque-Gay sarkán szálltunk ki a kocsiból, mert a sétálóutcába nem lehetett behajtani. Az 1968-as párizsi diáklázadások idején barikádok zárták le a Sorbonne egyetemhez közeli utcát, súlyos harcok folytak itt. A nekem kölcsönzött lakás a Rue Saint-Séverin

7. szám alatti ódon ház első emeletén volt. A Latin negyedben (*Quartier latin*), a Rue Saint-Jacques és a Boulevard Saint-Michel között húzódó, 170 méter hosszú, 10-12 méter széles Rue Saint-Séverin a város egyik legrégebbi, a 13. században kialakult utcája.⁶ Három háza, így az én első párizsi otthonom épülete is a 15. században épült. Terméskő falak, az évszázadok alatt beléjük ivódott emberi kicsinyességgel és gonoszsággal. Felcipeltek a bőröndöket a nyirkos, rusztikus falépcsőn. Az albérletem ajtaja szűk folyosóról nyílt, a szomszédos lakásból női zokogás hallatszott.

Az ajtón belépve történelmi hangulatú tér fogadott. Vastag, sötétbarna, sok szenvedést és halált látott, betegre lakkozott tölgyfagerendákat pillantottam meg a mennyezeten. Egy függőleges, hosszában megrepedt, ugyancsak agyonlakkozott, durván kifaragott faoszlop az ablak melletti falba építve osztotta ketté a mintegy 4×5 méter alapterületű teret. A bejárati ajtó jobboldalán lévő fal ablaka belső udvarra nyílt. A tető felett látszott Párizs egyik legöregebb temploma, az Église Saint-Séverin tornya. Éppen harangoztak. Mint később rá kellett döbbenem, a nap 24 órájában 15 percenként megkondultak a templom az ablaktól légvonalban 30-35 méterre himbálódzó harangjai.⁷ Érces hangjuknak az ablak, a fal és a homlokcsontom nem jelentett akadályt. Mintha maga a Sátán harangozott volna röhögve koponyámban. A Saint-Séverin templom egyik, a teljes órákban megkonduló harangja a legrégebbi Párizsban. 1412-ben öntötték. Vagyis 1979. május 16. délutánjáig (567 év, 4 hónap, 16 nap, napi 24 eszeveszett harangozás, eszeveszett harangozásonként 1-12 megkondulás), amikor először zavarta meg belülről szürkeállományom csontpalotájának jótékony csendjét, legalább 30 millió alkalommal figyelmeztetett a halál közeledtére. Mindhiába. Megszámálhatatlan közelben lakó szenvedhetett maradandó, arcuk és

6 Az utca Rue Saint-Jacques és Rue de la Harpe közötti, legrégebbi részét Rue Colin Pochet-nek hívták a 16. század végéig. Az utca nyugati végét a Boulevard Saint-Michel létesítése idején, 1867-ben kapcsolták az ősi Rue du Maconhoz. Ez a rövid, izolált szakasz 1971-ben kapta a Rue Francisque-Gay nevet.

7 A templom harangjairól az első világháborúban elesett Alan Seeger (1888–1916) amerikai költő, a népdalénekes Pete Seeger (1919–2014) nagybátyja, a meggyilkolt John F. Kennedy (1917–1963) elnök kedvenc költeményének – *I Have a Rendezvous with Death* – szerzője így írt *Paris* című versében: „The belfry on Saint Severin strikes eight across the smoking eaves: Come out under the lights and leaves to the Reine Blanche on Saint Germain...”

1 Dal David Bowie *Blackstar* című 25., utolsó stúdióalbumáról (LP, US, ISO/RCA/Columbia/Sony, 2016. január 8.)

2 Lásd a SPIONS-eposz Ötvenkilencedik, *Peace or Change* című fejezetét.

3 Dal a Nyugat Berlinben felvett (Hansa Studio by the Wall) Heroes lemezen (LP, US, RCA Records, 1977) – Bowie Berlin-trilógiájának második albuma.

4 A lakást valójában Bálint Mariann pszichiáter, pszichológus, az akkor már New Yorkban működő Squat Színház tagja, Bálint István (1943–2007) rendező, színész, költő és író, Bálint Endre (1914–1986) festőművész fiának felesége szerezte.

5 Julius Evola: *The Doctrine of Awakening: The Attainment of Self-Mastery According to the Earliest Buddhist Texts (La dottrina del risveglio, saggio sull'asceti buddhista – A felébredés doktrínája: Az önuralom elérése a legkorábbi buddhista szövegek szerint)* (H.E. Musson fordítása, London, Luzac & Company, 1951)

jellemük eltorzulását eredményező agykárosodást lélekgyilkos hangjától az első harangszó óta eltelt évszázadok alatt. Nyilvánvaló, hogy az 1979 nyarán néhány napig az én Rue Saint-Séverin 7. szám alatti albérletében kémkedő Szent Tamás hol kapott ihletet a 17 évvel később ólomból öntetett harangjaihoz.⁸

A bejárattal szemközti falon balra nyílt a gömb alakú, mennyezetre erősített, Jules Verne könyveinek rézmetszet illusztrációira emlékeztető, szegecselt melegvítartállyal felszerelt zuhanyozó fülke, mellette miniatűr illemhely.⁹ A nyitott teakonyha – villanyrezsó, mosogató, felettük polc az edényeknek – a WC mellett, az ablak bal oldalán kapott helyet. Nemzetközi hippi stílusú lakberendezés: szakadozott színes indiai kelmével leterített rattán ágy, szakadozott színes indiai kelmével leterített rattán fotel, szakadozott színes indiai kelmével leterített vesszőfonású ágyneműtartó láda, mozgó lábú, rusztikus szék az ablak jobboldalán álló, szakadozott színes indiai kelmével leterített, mozgó lábú asztal előtt. A padlón szakadozott gyékényszőnyeg. Pacsuliszag, régi, viharosnak indult, melodrámba fulladt szerelmek összetéveszthetetlen, méla illata. És az ablakkal szembeni falon át a csillapíthatatlan női zokogás. „Mireille nyilván elveszítette Jeant”, mondta a SPIONS frontembere. „Egyedül hagylak démonaiddal.” Egyedül maradva a lakásban, először a bútorokat letakaró, organikus illatú – sajt, pacsul, szantálfa, macskapisi és bőszeretkezők emlékeinek maradandó keveréke –, szakadozott színes indiai kelméket száműztem a vesszőfonású ágyneműtartó láda mélyére, majd kipakoltam a bőröndjeimet. Az asztalra került a lengyel gyártmányú Unitra ZRK M531S sztereo kazettás magnóm a két görögdinnye nagyságú, narancsszínű, BEAG HOX-55 – se mély, se magas – gömbhangszóróval, a saját zenéimet és kedvenceim felvételeit hordozó kazettákat tartalmazó cipősdobozzal, rajz- és festőszerzőszámaim, és a később az egész világot megjárt Bauhaus-stílusú, nikkelezett acél hamutartóm, amit 1978 novemberében loptam egy távoli rokontól. Könyveimet a konyhai polcon, ruháimat az ágyneműtartóban helyeztem el. Mire a konyhai villanyrezsón megmelegítettem és elfogyasztottam a Budapestről magammal hozott tíz sóletkonzerv egyikét, már alig láttam az álmoasságtól. Lezuhanyoztam a gömb alakú fürdőszobai vízmelegítő tartályból gyéren csordogáló langyos, mocsárszagú vízben, aztán az ágyneműtartóból előhalászott, organikus illatú ágyneművel megvettem a rattán

8 Utalás St. Auby Tamás 1996-ban kiöntött, 24 ÓLOM-HARANG című szoborcsoportjára. A 24, egyenként 40x40x45 cm méretű ólomharangot a dunajvárosi Kortárs Művészeti Intézet gyűjteményében őrzik.

9 A WC olyan kicsi volt, hogy az ülőkére ülve csak akkor tudtam becsukni az ajtót, ha széttártam lábaimat.

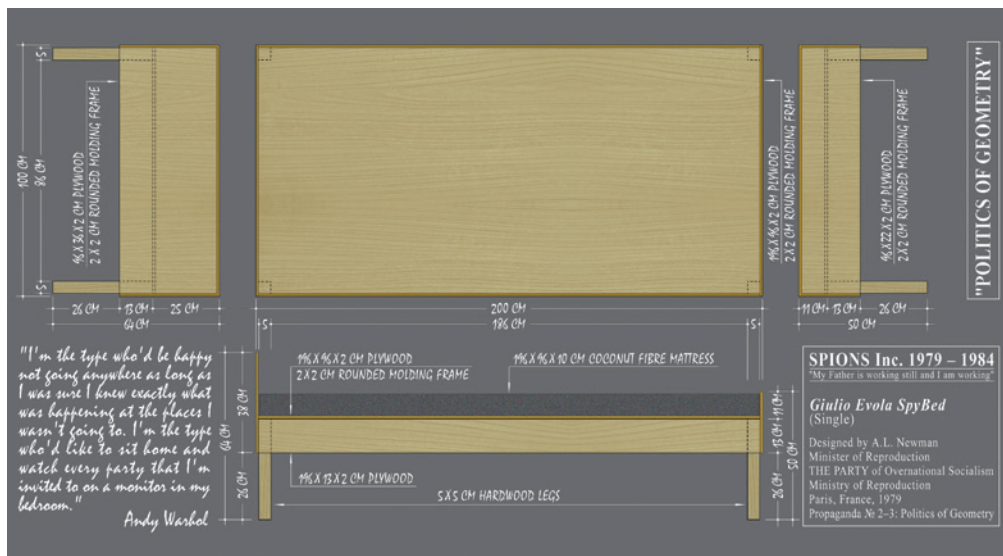
ágyat és lefeküdtem. Ismét harangoztak. Először a kisebbik harang a teljes órát jelezve ütött négyet, majd a nagyobbik hetet, bejelentve, hogy este 7 óra van. A rattán ágy minden mozdulatomtól úgy nyikorgott, mintha szét akarna esni. A szomszéd lakásból áthallatszó női sírást Edith Piaf (1915–1963) *Non, je ne regrette rien* (Nem, nem bánok semmit) című, újra és újra lejátszott sanzonja¹⁰ egészítette ki. „...Non, rien de rien, non, je ne regrette rien / Ni le bien qu'on m'a fait, ni le mal / Tout ça m'est bien égal / Non, rien de rien, non, je ne regrette rien / C'est payé, balayé, oublié, je me fous du passé ... Car ma vie, car mes joies / Aujourd'hui ça commence avec toi.” Újra és újra. A zokogás hol felerősödött, hol elhalkult. Bénító álmoasságom ellenére képtelen voltam elaludni. Hol az ágy nyikorgása, hol a harangszó, hol a periodikusan felerősödő zokogás, hol Edith Piaf átható orrhangja ébresztett fel. Halálközeli, bódult állapotba kerültem. Ha lett volna puskám, átlövök a falon. Ha lett volna ágyúm, széltöttem volna a templom tornyát. Ha lett volna atombombám, ma nem lenne Párizs.

Este 9 körül beláttam, hogy nem fogok tudni elaludni. Felkeltem, felöltöztem, a konyhai villanyrezsón vizet melegítve készítettem egy tripla adag Nescafé-t a Budapestről magammal hozott készletből. Az asztalhoz ültem, rágyújtottam

10 Edith Piaf a dalt a Francia Idegenlégióknak dedikálta. A felvétel idején zajlott az algériai háború (1954–1962) és az Első Külföldi Ejtőernyős Hadsereg – amely támogatta a Charles de Gaulle (1890–1970) elnök és Algéria polgári vezetői elleni 1961-es bukott puccsot – adoptálta a dalt, amikor ellenállásukat megtörték. A regiment főtisztjeit letartóztatták és hadbírószám elé állították, az alacsonyabb rangú tiszteket és a legénységet az Idegenlégió más alakulataihoz vezényelték. Piaf dalát énekelve hagyták el barakkjaikat, és a dal a Légiónagyományainak része lett, ma is énekelik parádéikon.

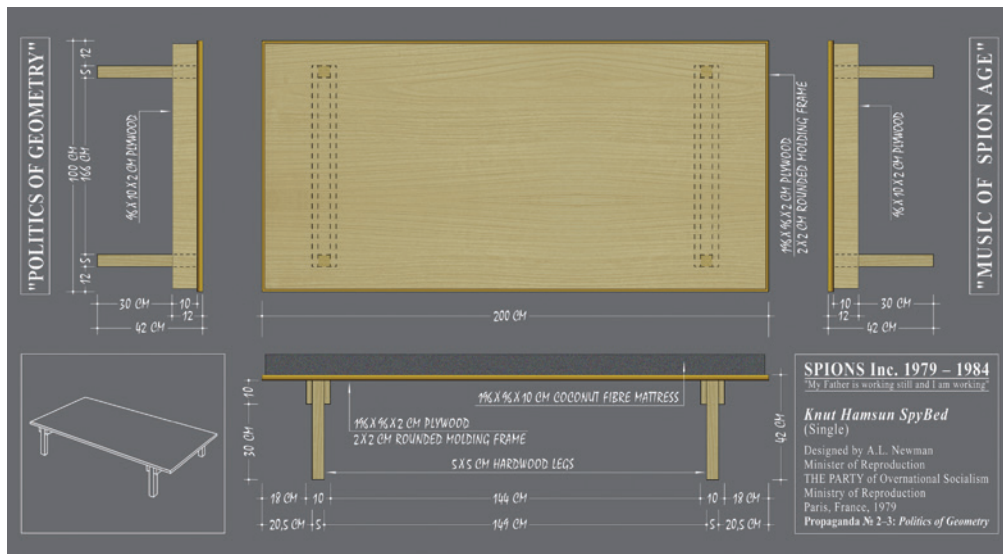
NAJMÁNYI LÁSZLÓ

Giulio Evola SpyBed, 2015, rekonstrukció, digitális kollázs; a művész archívumából



NAJMÁNYI LÁSZLÓ

Knut Hamsun Spybed, 2015, rekonstrukció, digitális kollázs; a művész archívumából



a SPIONS frontemberétől kapott spliffre és rajzolni kezdtem. Egyszerű szerszámokkal gyorsan elkészíthető, nem nyikorgó kémágyakat (*SpyBeds*) terveztem. Abban az időben erősen hittem abban, hogy amit sikerül írásban, vagy képileg pontosan megfogalmaznom, az megvalósul. Első lépésben a rattán ágy helyett új, nem nyikorgó fekvőhelyre van szükségem, gondoltam. A második lépés a harangokkal, a harmadik a szomszédban zokogó hölgygel való leszámolás lehetne.

Azt hittem, ezzel a három lépéssel kiiktathatom az elalvást akadályozó sátáni praktikákat. Párizs azonban tartogatott az éjszakára még egy kellemetlen meglepetést. Az éjféle harangozás után macskák iszonyatos kórusa harsant fel odakinn. Keservesen síró gyermekhangokkal indult a koncert, amelyek démoni visításba, hörgésbe, jajgatásba, verbalizálhatatlan fenyegetésekbe és átkokba mentek át. Mintha száz és száz macska élné utolsó, keserves pillanatait egyszerre. Hallottam már sok éjszakai macskazenét korábban, de azok hangerőben és érzelmi telítettségben meg sem közelítették azt az audio-horrort, amelyet a Saint-Séverin utcai lakásban töltött első és további éjszakáimon hallottam. Egyértelműen túlvilági hangok voltak ezek, kísértetmacskák¹¹ harangütésekkel pointírozott idegtépő kórusa, amely elnémította a szomszéd lakásban zokogó nőt és leállította vele a Piaf-lemezt. Harangok és macskák uralták a következő egy-másfél órát. A macskakonzert ugyanolyan váratlanul, éles vágással ért véget, mint ahogy elkezdődött. A kegyetlen harangok tovább kongtak. Reggelig a SPIONS frontemberétől kapott Julius Evola könyvet olvastam tompa bódulatban. Reggel 10 körül sikerült elájulnom.



Párizs – az a ritkán ébredő érzés, hogy vagyok valahol. Párizstól, a korallképződményhez hasonlító, organikus, bűnös, szent várostól a fehér *Yin*, a létezés női aspektusának titkait tanultam: az árnyalatok, a kompromisszumok, a társalgás, az öltözködés, a testnyelv, a „hogyan”, a tánc, a szeretkezés és a konyha művészetét. A maszkulin, sötét *Yang* principiumokat a néhai Varsói Paktum programozta 33 gonosz éven át tartó, brutális testi és mentális erőszakkal rendszerembe. Párizs begyógyította sebeimet. Felöltöztetett, előnyömbre változtatta a külsőmet. Segített megszabadulnom a tudatom vak falába vésett barbár vonásoktól. Bemutatott az egykedvűen pörgő bolygó valódi szellemi elitjének, az Egyenlőknek, a Választottaknak: Malcolm McLaren, a Sex Pistols megteremtője; William S. Burroughs, aki megmutatta, mi van a villámra tűzve; a *cut-up* módszert a megfelelő időpontban újra feltaláló Brion Gysin („az egyetlen ember, akit Burroughs tisztelt”); Paul Bowles, a tómondatokkal varázsoló, New Yorkból Marokkóba emigrált, mindig 12 kígyóbőr bőrrönddel utazó amerikai író, akinek Tangier-i otthonában írta Allen Ginsberg az *Üvöltést* (*Howl*), és Burroughs a *Meztelen ebéd-et* (*Naked Lunch*).

Párizsban láttam először élőben Andy Warholt, ahogy elegáns barátaival sétált az Invalidusok temploma felé, bizonyára a Nagy Napóleon sírjának megtekintése céljából. Az is lehet persze, hogy a La Pagoda moziba tartottak, hogy megnézzék Hans-Jürgen Syberberg *Hitler, ein Film aus Deutschland* (*Hitler: A Film from Germany*) című, tökéletes filmjét. A 442 perc (7 óra 22 perc) hosszúságú filmcsodának összesen 23 alkalommal engedtem át teljes lényemet. A világ legszebb, legkellemebbébb filmszínháza, amelynek télikertjében teát lehetett inni, és hasist volt természetes szívni a vetítés szüneteiben. A falakat takaró antik gobelinek. A hátradönthető, finom bársonnyal bevont repülőülések. A mozi télikertjében láttam először Dante Beatricéjét, a tökéletes, fényből formált, fiatal nőt, ahogy lassan, mosolyogva suhant a kígyózó kerti út felett. A szépség megtestesült, fölülményes bölcsessége az egyik a kettő közül, akiknek senki sem tud nemet mondani. A másik a Szörnyeteg.

Párizs, már ami a legfelsőbb, mértékadó, tiszta önképpel rendelkező kasztot illeti, mindig stílusérzékeny, stílustudatos város volt. Valószínűleg nyomokban

még hosszú ideig az is marad. Elitje mindig a Világidővel (*Zeitgeist*) szinkronban változtatta kinézetében és viselkedésében egyaránt finoman megnyilvánuló attitűdjét. Amikor 1978 szeptemberében elhagytam a várost, az uralkodó stílus a színesre festett hajak, szegecselt bőrdzsekik, szakadt nadrágok, biztosítótűk és zsilettpengék punkja volt. Alig több mint fél év múlva visszatérve a new wave Párizs fogadott. Hegyes orrú cipők, jól szabott, szűk öltönyök, a korai Diortól kölcsönzött sziluettek és Dél-Amerikát idéző harangszoknyák. Az 1950-es évek letisztult eleganciája. Az 1979 májusában a SPIONS frontembere akkori rejtékhelyéhez közel lakó Ajtony Árpád¹² szavaival: „Jellegzetesen átmeneti korszak a piaci árusok világából a fodrászüzletek és a galériák felé, az első poszt-punk élt együtt az akkor érthetetlenül frissnek és modernnek ható »jólneveltség« (»bon chic, bon genre«) különböző megnyilvánulásaival.”¹³

1979 tavaszára a punkok a külvárosokba szorultak. Fű, hasis, sör, speed *passé*, heroin *still in*. A drága, csak kevesek által megfizethető kokain volt az új pálya.¹⁴ Nem vegyülés a köznéppel, minden feltűnés kerülése. 1968 lázadó szellemisége száműzve, a külsőben is kommunikált konformizmus lett a norma. „Eleganz und Dekadenz”,¹⁵ ahogy két évvel korábban a Kraftwerk kijelölte Európa szellemi elitje számára a követendő evolúciós stílusirányt. Disztingvált úriemberek (legtöbbjük meleg), távolságtartó hölgyek (sok közülük leszbikus) zártkörű összejövetelei. Gondos megtervezett-ségüket lazán leplező hajviseletek, kevés, drága,

12 Az író, dramaturg, forgatókönyvíró Ajtony Árpáddal (1944–2013) 1972. februárjában, Halász Péter és barátai Lakásszínházában (Budapest, VII. ker. Dohány utca 20. IV. em. 25.), Breznyik Péter: *BREZNYIK MEG EGY ASSZONY TEGNAP* című előadása után ismerkedtem meg. Akkoriban a francia *Új regény* (*Nouveau Roman* – Boris Vian, Alain Robbe-Grillet, Nathalie Sarraute, Michel Butor, Claude Simon és szellemi testvéreik) ihlette írásokat írtam, amelyek elnyerték a francia kultúra avatott ismerője, Ajtony Árpád tetszését. Olvastam a jugoszláviai magyar nyelvű folyóiratokban megjelent munkáit és néhány publikálatlan kéziratát. Lenyűgözött írásművészetének szelíd humora, locsogásmentes, fogalmi tisztasága. Eljárt első színházam, a Kovács István Stúdió előadásaira is. Bölcs tanácsainak íróként, színházművészként egyaránt nagy hasznát vettem. 1973-ban a bolsevista diktatúra cenzorai emigrációra kényszerítették. Ő volt az első a közeli barátaim közül, aki emigrált. 1979 májusában, Párizsban találkoztam vele legközelebb. Akkoriban pszichiátriai intézetekben dolgozott, egészségügyi dolgozóknak tartott szociológiai, antropológiai kurzusokat, és pszichológusi diplomája megszerzése után szociálpszichológiai tanulmányokat folytatott Vincennes egyetemén.

13 Forrás: Ajtony Árpád: *Biki-szimbólum* – http://www.inaplo.hu/or/199921/06_ajtony.html

14 A kokain korábban, a századforduló körüli években, nem kis részben a varázsszert lelkesen propagáló, koka-infüggő Dr. Freudnak köszönhetően egyszer már meghódította Párizst. Akkor még árusítása és fogyasztása legális volt, ennél fogva nem került sokba, az izmusok pályakezdő, üres zsebű pionírjai is megengedhették élvezetét maguknak.

15 Kraftwerk: *Europa Endlos* (szövegrészlet) – dal az együttes *Trans Europa Express* című albumán (LP, NSZK, Düsseldorf, Kling Klang, 1977)

11 A Rue Saint-Séverin 7-es számú házához kötődő A Szent Szeverin utcai Nagy Macskamészárlás (*Le Grand Massacre des Chats du Rue Saint-Séverin*) legendáját a SPIONS-eposz következő fejezetében fogom ismertetni.

de nem hivalkodó ékszer,¹⁶ ápolt kezek, tiszta arcbőr, minimális, csupán az arcbőr hibáit eltüntető smink, visszafogott pasztellszínek.

+

„Be important, be grey”,¹⁷ mondta a SPIONS akkor már a Gregor Davidow kódnevet használó frontembere, a megérkezésem utáni nap, 1979. május 17. csütörtök délutánján, a Notre Dame katedrálissal¹⁸ szemközti kávéház teraszán. Haja már nem *electric pink* színű volt, mint 1978 nyarán, hanem rövid, fejére bukósisakként simuló, fakó barna. Fekete nadrágot és hegyesorrú, ugyan csak fekete cipőt, sűrű inget, fekete nyakkendő és barna bársonydzsekit viselt. Nem evilági voltára egyedül finoman kihúzott, tibeti szabású, csak résnyire kinyíló szemei és kézmozdulatainak hibátlan koreográfiája utaltak. A sikeres kém belesimul környezetébe, észrevehetetlen, külsejében, viselkedésében nincs semmi feltűnő, mondta. Megértettem, hogy kínai szabású fekete klottpizsamát sürgősen kevésbé rikító színű és szabású ruhadarabokra kell cserélnem. Első lemezének¹⁹ (*Propaganda № 1*) megjelenésével a SPIONS²⁰ megalapította a Nemzetekfeletti Szocialista Pártot (*Overnational Socialist Party – OSP*²¹), és az 1979–1984-es időszakra vonatkoztatva elindította A PÁRT (*THE PARTY*) Utolsó Ötéves Tervét (*Last Five Years Plan*), informált a SPIONS frontembere. A „Táncoló Emberek PÁRTJA – AZ UNIVERZÁLIS MENEKÜLT OTTHONA” (*„THE PARTY²² of Dancing People – HOME OF THE UNIVERSAL REFUGEE*) nem ad ki direktívákat. Politikája a geometria (*„POLITICS OF GEOMETRY*). A folyamatos változás alternatíváját kínálja a bemerevülő orwelli

16 1979 őszén láttam először villogó LED ékszert, apró, gyíkot formázó, gyémántokkal kirakott nyakkendő tüt Michél Esteban, a punk és new wave lemezeket terjesztő Harry Cover lemezbolt tulajdonosa, a *Rock News* magazin, Patti Smith *Witt* és *The Night*, valamint Lizzy Mercier Desloux *Desiderata* című könyveinek kiadója, a New York-i ZE Records társalapítója nyakkendőjén. A gyík gyémánt-szemei vörösen villogtak.

17 „Légy fontos, legyél szürke”

18 Kevesen tudják, hogy 1715. szeptember 4. után, 78 éven át a párizsi Notre Dame katedrális kriptájában aludtak örök álmukat XIV. Lajos (*Louis le Grand ou le Roi-Soleil*, 1638–1715), a fertőtlenítés nélkül végzett végbélműtét (*anal fistula*) eredményeképpen beállt vérmérgezés következtében három nappal korábban elhunyt, hálósobájában még további öt napon át felvatalozott Napkirály belei. Nyolc ló vontatta kocsin, 12 fátylavivőből álló testőrség által kísérve hozták a drágakövekkel díszített aranyládikába zárt felséges beleket Versaillesből a székesegyházba, ahol Párizs érseke mondott a normálisnál kétszer nagyobb beleknek uralkodóhoz illő búcsúbeszédet, a katedrális vegyeskórusa énekelte vallásos himnuszok kíséretében. 1793-ban, a Francia Forradalom idején a székesegyházat földülták és kirabolták. Ekkor tűnt el a királyi beleket tartalmazó, díszes aranyládika is.

19 SPIONS: *Russian Way of Life/Total Czecho-Slovakia* (Single, Paris, Barclay-EGG, 1979)

20 <http://spions.webs.com/>

21 <http://spions.webs.com/osp.htm>

22 Szójáték: az angol nyelvben a 'PARTY' egyszerre jelent politikai pártot ('Part' = 'Rész'), és bulit, zenés, táncos összejövetelt.



NAJMÁNYI LÁSZLÓ
The Red Star Changed Its Colour, 2015
szórólap-rekonstrukció, digitális kollázs; a művész archívumából

rémálom beteljesedése ellenében. Az emberek a lemezek megvásárlásával szavaznak A PÁRT-ra. 1 megvásárolt lemez = 1 szavazat.

A PÁRT deklaráltan elitista – „CSATLAKOZZ A KEVESEKHEZ” (*„JOIN THE FEW*). Jelmondata: „A VILÁG ELITISTÁI EGYESÜLJETEK” (*„ELITARIANS OF THE WORLD UNITE*). Az abszolút igazságot kommunikáló valódi rock'n'roll szellemében A PÁRT-ot a Vezér, a SPIONS frontembere testesíti meg. Ő A PÁRT. A PÁRT kiáll a szex dominanciájáért és globális polgárháborút hirdet a bűnözés ellen (*„THE PARTY STANDS FOR THE DOMINATION OF SEX AND A GLOBAL CIVIL WAR ON CRIME*). Az élőhalottak PÁRTJA a megválasztott elit elleni ateista puccsra hívja össze a nemzetárulókat (*„IT IS THE PARTY OF THE LIVING DEAD CALLING OUT ALL TRAITORS TO THEIR NATIONS FOR AN ATHEIST PUTSCH OF THE ELECTED ELITE*). A PÁRT David Bowie direktívát követve változik (*„PEACE OR CHANGE*). Legfontosabb kémfeladataink az ő lankadatlan megfigyelése, és saját magunk – múltunk, meggyőződéseink – könnyörtelen elárulása.

Az árnyak kormányában a Reprodukcióügyi Miniszter (*Minister of Reproduction*) rangot kaptam.²³ Az Élő Időt (*„THE LIVING TIME – E PLURIBUS UNUM*) kell minden körülmények között megtestesítenem. Én leszek a Világóra (*„COUNTDOWN CLOCK*). Amikor megállok – mert a vörös csillag megváltoztatta színét²⁴ –, elérkezik a Világvége. Ne feledd, hogy az azonnali Utolsó Ítéletet követeljük (*„WE WANT THE LAST JUDGEMENT RIGHT AWAY*”), mondta a SPIONS frontembere, újabb kanál cukrot keverve cappuccinjába. Az általam vezetett Minisztérium²⁵ feladata A PÁRT evolúciós állomásonként változó arculatának – embléma, logó, címer, zászló, színpadkép, egyenruha, lemezbortók, plakátok, szórólapok, stb. – megtervezése.

A kávéház, ahol találkoztunk, félúton volt az én új rue Saint-Severin-i lakásom és az ő Rue Quincampoix-i rejtékhelye között. Törzshelyünk lett, lehetőség szerint mindig ott találkoztunk. 1979. május 17. csütörtök délutánján a SPIONS frontembere itt vázolta fel először a készülő, *THE PARTY* című lemezre vonatkozó elképzeléseit. A lemez a francia ARTEFACT *cold wave* együttessel kollaborálva készül, producere a SPIONS 1978 augusztusi lyoni koncertjén basszusgitáron, az első lemezen gitáron játszó és vokáló Jean-Marie Salaun lesz. Ezzel a lemezzel a SPIONS evolúciójának második és harmadik állomására (*Propaganda №*

23 <http://108am.webs.com/>

24 Az 1970-es évek végén még biztosnak látszott, hogy a Vörös Csillag Birodalma – még évszázadokig fennmarad. Az Apokalipszis kezdetét a csillag színváltozása jelzi majd, jósolta 1978 nyarán, Párizsban a SPIONS frontembere. „Sárga lesz?”, kérdeztem. „Nem, a csillag először szürkére vált, aztán feketére sötétedik”, válaszolta a SPIONS lelke. Az 1979 őszén megjelent *THE PARTY* SPIONS lemez (EP, Paris, DORIAN/Celluloid, 1979) *Race Riot* című számában bejelentette a vörös csillag színváltozását: „The Red Star changed its colour”. Több mint három évtizeddel később, 2016. január 8-án, 69. születésnapján jelent meg David Bowie *Blackstar* (Fekete csillag) című lemeze (LP, ISO/RCA/Columbia/SONY, 2016), borítóján fekete, ötágú csillaggal. Két nap múlva Bowie meghalt. Egyedül maradtunk.

25 <http://spions.webs.com/ministry.htm>

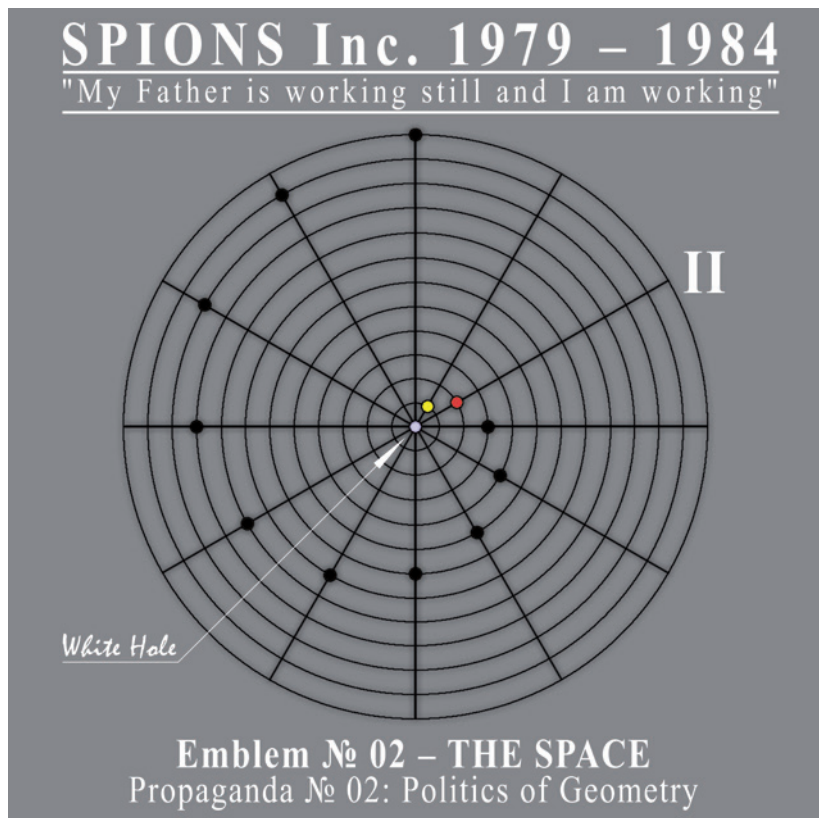


NAJMÁNYI LÁSZLÓ
Be Important Be Gray, 2015
szórólapp rekonstrukció, digitális kollázs; a művész archívumából

2-3) ér. A második állomás fókuszában az Idő (*THE TIME*) áll, a harmadikéban a Szellem (*THE SPIRIT*).

Ha nem francia franciával találkozik, nem tud elkésmeni. Ha te félórát kése, ő egy teljes órát vagy többet fog. Brigitte Vial, a nekem kiadott lakás főbérője – alacsony, hatalmas, göndör hajkoronát viselő, a barna különböző árnyalataiba öltözött lány – másfél órát késve, vidáman csicseregve érkezett asztalunkhoz. Bár mondatonként, sokszor mondat közben váltott témát, sikerült megegyeznünk. Havonta 700 frank a laktér, az összeg a rezsit is tartalmazza. Kéthavi laktérért kellett letennem kauciót, így összesen 2100 franknak megfelelő amerikai dollárt adtam át a magyarországi díszlettervezések honoráriumából, földi javaim eladásából megspórolt, anyám sütötte csokoládétortába rejtve a Vasfüggönyön átcsempészett, gyorsan fogyó összegből. Brigitte Vial átvette a pénzt, megadta a címét – a Párizs egyik kertvárosában élő barátjához költözött –, telefonszámát, aztán egy kósza szellőre libbenve elshant. Többé nem láttam.

NAJMÁNYI LÁSZLÓ
Emblem № 2 – THE SPACE, 2015
design rekonstrukció, digitális kollázs; a művész archívumából



A kávéházból a Marais negyedbe, az ARTEFACT műhelyébe – egyszobás lakás ódon, sajt- és ondószagú ház legfelső emeletén, fa állványokra helyezett ajtókon lopott szintetizátorok, a falak mentén lopott keverőpult, hangszórók, erősítők – mentünk. A *cold wave* irányzatot követő együttes tagjai – Avril (Jean-Paul Ruard, basszusgitár, gitár), M. Proper (Jean Ternisien, basszusgitár, gitár), Maurice Novak (Maurice Georges Dantec, szintetizátorok), Claude Artø (programozás, szintetizátorok) és Laure²⁶ (szaxofon) – éppen próbáltak. Friss, leginkább az első játékgépek effektusait idéző, *sequencerek* vezérelte elektronikus hangzás. A nagyon fiatal zenészek szürke orvosi köpenyekbe öltözve hajoltak berendezéseik fölé. Egyedül a falnak támaszkodva basszusgitározó, szegecsekkel kiverett bőrdzsekit, szűk, fekete bőrnadrágot, hegyesorrú, kígyóbőr cowboycsizmát és az Elvis Presley által népszerűvé tett, brillantintól csillogó kékesfekete frizurát (pompadour) viselő, dél-amerikai származású Avril (Jean-Paul Ruard) látszott a társaságból rockernek, a többiek inkább az Univerzumot elpusztítani képes szuperbomba előállításán fáradozó atomtudósoknak néztek ki. Hamarosan befutottak a készülő SPIONS lemezt kiadó és terjesztő DORIAN/Celluloid lemezcégek vezetői, Jean-Luc (a vezetéknevét elfelejtettem), és a korábban híres párizsi underground lemezboltot üzemeltető Jean Karakos is. Utoljára az *Actuel* magazin kiadója, a Celluloid Record alapító-finanszírozója, Jean-François Bizot²⁷ érkezett, aki valamennyiünket meghívott vacsorára egy, a Szajna bal partján lévő kínai étterembe. Monsieur Bizot költségén taxikkal utaztunk az étteremig. Vacsora közben Monsieur Bizot a SPIONS frontemberével vitatkozott szellemesen. „Nem akarunk kommunista propagandát kiadni”, mondta, „és fasisztát sem”. „Kémkedni szabad?”, kérdezte a frontember. „Ha nem jár emberáldozattal”, mondta nevetve Monsieur Bizot és pezsgőt rendelt.

Hazaérve a Saint Séverin templom harangjainak őrzítő kongását, és az elátkozott macskák éjfélkor beinduló kórusát David Bowie *Station to Station*²⁸ című lemezének hangjaival semlegesítve megterveztem a SPIONS második evolúciójának emblémáját, a háromdimenziós térben mozgó Időspirált.

Folytatása következik.

²⁶ Laure nem sokkal a *THE PARTY* lemez megjelenése után heroin-túladagolásban meghalt. 16 éves volt eltávózása idején.

²⁷ Jean-François Bizot-ról a SPIONS-eposz Negyvenedik (*A francia punk, SPIONS koncert Lyonban*), Negyvenkettedik (*Az Égi Háromszög és Párizs katakombái, II*), Ötvenedik (*Ufológia 01. - sült macskacomb vadászemlegombóccal és mártással*) és Ötvenharmadik (*Végzetes szerelem, Khmer Rouge, Run by R.U.N.*) részeiben írtam korábban.

²⁸ David Bowie: *Station to Station* (LP, US, RCA, 1976)